

Uberettiget praksis om aktindsigt i sager om klager over forskere

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed har haft den faste praksis at give afslag på aktindsigt i verserende sager. Udvalgene har anført, at det kan have stor skadevirkning for de indklagede forskeres karriere, hvis pressen og andre får oplyst, hvem der er indklaget for udvalgene. Men fremgangsmåden har ikke hjemmel i offentlighedsloven, konkluderer ombudsmanden efter at have undersøgt sagen.

30. august 2012

"Jeg har forståelse for udvalgenes ønske om at udvise hensyn til forskerne, men efter min opfattelse har udvalgene ikke hjemmel til den beskrevne praksis", siger Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen.

Ombudsmanden blev opmærksom på udvalgenes praksis i forbindelse med behandlingen af en konkret klagesag, hvor en journalist klagede til ombudsmanden over et afslag på aktindsigt.

Afslaget var bl.a. begrundet med, at det at være indklaget for udvalget måtte anses for en oplysning om forskerens private forhold.

Ombudsmanden er ikke enig i, at der er tale om en oplysning om private forhold. Ombudsmanden henviser i sin udtalelse til, at udvalgenes opgave er at føre kontrol med den virksomhed, som bliver udøvet af forskerne. Kontrollen er således rettet mod forskernes erhverv og ikke mod deres private forhold. Ombudsmanden henviser også til, at oplysninger om en ansats tjenesteforhold og disciplinære forhold på tilsvarende vis normalt heller ikke kan anses for at være oplysninger om private forhold.

Udvalgene begrundede også afslaget med en generel henvisning til den såkaldte opsamlingsbestemmelse i offentlighedsloven (§ 13, stk.1, nr. 6). Hertil anførte ombudsmanden, at der er tale om en snæver undtagelsesbestemmelse, som ikke kan bruges til generelt at undtage alle verserende sager.

"Som udgangspunkt har offentligheden ret til at få aktindsigt i disse sager. Men det er vigtigt at understrege, at der naturligvis kan være f.eks. dokumenter eller oplysninger i sagerne, som kan og bør hemmeligholdes. Det må imidlertid bero på en konkret vurdering i den enkelte sag," siger Jørgen Steen Sørensen.

Ombudsmanden har nu henstillet til udvalgene at ændre praksis og genoptage den konkrete klagesag.

Du kan læse ombudsmandens udtalelse her.

Yderligere oplysninger kan fås hos Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen på telefon 20 33 97 52.

NYHED

FAKTA

Udvalgene havde begrundet det generelt formulerede afslag på aktindsigt med henvisning til to bestemmelser i offentlighedsloven.

Den første bestemmelse var offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 1, som har følgende ordlyd:

”§ 12. Retten til aktindsigt omfatter ikke oplysninger om
1) enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold,”

Problemet med at anvende denne bestemmelse var ifølge ombudsmanden, at den omstændighed, at en forsker er indklaget for udvalgene, ikke i sig selv kan anses for at være en oplysning om forskerens ”private, herunder økonomiske forhold”.

Den anden bestemmelse, som udvalgene havde henvist til, var offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 13. Retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til

...

6) private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.”

Ombudsmanden udtalte i sagen, at anvendelsen af § 13 forudsætter, at der foretages en konkret vurdering af, om det er nødvendigt – helt eller delvist – at undtage de pågældende dokumenter eller oplysninger i sagen fra aktindsigt.

Folketingets Ombudsmand er jurist og valgt af Folketinget til at behandle klager over offentlige myndigheder. Ombudsmanden kan kritisere og anbefale myndigheder at ændre deres afgørelser. Hvert år får ombudsmanden mellem 4.000 og 5.000 klager fra borgere, der mener, at en myndighed har begået fejl. En typisk fejl kan være en kommune eller anden myndighed, der har været for længe om at svare på et brev eller truffet en forkert afgørelse. Ombudsmanden tager også selv sager op, for eksempel efter omtale i en avis, ligesom han ofte er på inspektion i blandt andet fængsler og psykiatriske afdelinger. Cirka 90 medarbejdere er ansat ved Folketingets Ombudsmand.